

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра бібліотекознавства та інформології

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

ОРГАНІЗАЦІЯ І ЕКОНОМІКА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ

напрямок підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»
галузь знань 0201 «Культура»

Інститут журналістики

2016–2017 рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0133/17
Жильцов
(підпис) _____ (прізвище, ініціал)
« » 2017 р.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	5
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	6
III. Програма	
<i>Змістовий модуль 1</i>	7
<i>Змістовий модуль 2</i>	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Організація і економіка видавничої справи».....	10
V. Плани семінарських занять.....	11
VI. Завдання для самостійної роботи.....	13
VII. Система поточного та підсумкового контролю.....	14
VIII. Методи навчання.....	18
IX. Методичне забезпечення курсу.....	18
X. Теоретичні питання до екзамену.....	19
XI. Рекомендована література	
<i>Нормативно-правові документи</i>	20
<i>Основна</i>	21
<i>Додаткова</i>	21
Інформаційні ресурси.....	23
Методичні рекомендації до підготовки семінарського заняття.....	24
Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.....	24

Пояснювальна записка

Відповідно до Навчального плану Київського університету імені Бориса Грінченка курс «Організація і економіка видавничої справи» відноситься до варіативної частини циклу професійної та практичної підготовки і є навчальною дисципліною за вибором студентів з додатковою спеціалізацією «Видавнича справа і редагування» за напрямом підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія».

Мета дисципліни – надання студентам теоретичних знань для системного сприйняття процесів організації видавничої справи; ознайомлення з основними законодавчими актами та іншими нормативними документами, що регулюють діяльність підприємств, які займаються виданням та книготорговельними підприємствами; розглянути середовище функціонування названих підприємств в системі ринкових відносин в Україні та за кордоном; набуття навичок використання методичного інструментарію управління економічними аспектами для ефективної роботи видавництва.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- понятійно-категоріальний апарат функціонування, результатів діяльності видавництва;
- принципи взаємодії основних підрозділів видавництва;
- принцип та критерії оптимізації редакційно-видавничого процесу;
- організацію і методику тематичного планування у видавництвах та тенденції його удосконалення;
- організацію фінансово-економічного та технічного планування у видавництвах та тенденції його розвитку;
- склад та структуру видавничої собівартості, методи розрахунку видавничої собівартості;
- методику розрахунку цін на видавничу продукцію;
- принципи побудови відносин видавництва з книготорговельними організаціями;
- форми фінансової (бухгалтерської) та статистичної (галузевої) звітності.

На основі отриманих знань студент повинен **вміти**:

- використовувати спеціальну термінологію в науково-практичній діяльності;
- розрахувати кількісні одиниці виміру друкованої продукції;
- побудувати схему редакційно-видавничого процесу;
- скласти бізнес-план видавничого проекту;
- підрахувати обсяг твору в авторських, обліково-видавничих та друкарських аркушах;
- розрахувати видавничу собівартість та ціну видань;
- визначити беззбитковий тираж видання;
- визначити мінімальні розміри різних витрат видавничої собівартості в умовах виникнення ситуацій зміни ринкових цін на друковану продукцію.

Курс інтегрується з такими дисциплінами, як «Книгознавство», «Історія книги», «Фінансово-підприємницька та комерційна діяльність», «Соціологія книги і читання», «Організація книгорозповсюдження».

Теоретичні питання навчальної дисципліни розглядаються на лекціях, поглибленню теоретичних знань сприяють семінарські заняття. До кожного з двох змістових модулів розроблені завдання, тести та задачі для модульних контрольних робіт, які дозволять виявити рівень оволодіння студентами теоретичними питаннями та конкретним фактичним матеріалом.

Дисципліна загальним обсягом 108 годин, у тому числі: 16 год. – лекційних, 12 год. – семінарських занять, 4 год. – модульні контрольні роботи, 40 год. – самостійна робота, 36 год. – екзамен. Студентам надається список рекомендованої до вивчення літератури та перелік інформаційних ресурсів мережі Інтернет для опрацювання. Викладання дисципліни розраховано на один семестр та завершується *екзаменом*.

Структура програми навчальної дисципліни

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Предмет: організація і економіка видавничої справи

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань 0201 «Культура»	Варіативна
Змістових модулів – 2	Напрямок підготовки 6.020102	Рік підготовки: 4-й
Загальний обсяг дисципліни (години) – 108	«Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»	Семестр: 8-й
Тижневих годин – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	Аудиторні заняття: 28 год., з них: лекції (теоретична підготовка) – 16 год., семінарські заняття – 12 год.
		Модульні контрольні роботи: 4 год.
		Самостійна робота: 40 год.
		Вид контролю: <i>екзамен</i> – 36 год.

II. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль 1							
Організація видавничої справи							
Тема 1. Розвиток видавничої справи	10	4	2	2		6	
Тема 2. Організаційно-виробнича структура видавництва	2	2	2				
Тема 3. Редакційно-видавничий процес	8	4	2	2		4	
Тема 4. Видавнича організація і поліграфічне підприємство	6	2	2			4	
Тема 5. Тематичне планування	8	2	2			6	
<i>Модульна контрольна робота</i>	2						2
Разом за модулем 1	36	14	10	4		20	2
Змістовий модуль 2							
Економіка видавничої справи							
Тема 6. Фінансово-економічне планування	12	4	2	2		8	
Тема 7. Реалізація продукції	14	6	2	4		8	
Тема 8. Видавництво і книгорозповсюдження	8	4	2	2		4	
<i>Модульна контрольна робота</i>	2						2
Разом за модулем 2	36	14	6	8		20	2
Екзамен	36						36
Разом за навчальним планом	108	28	16	12		40	4/36

III. Програма

Змістовий модуль 1

Організація видавничої справи

Тема 1. Розвиток видавничої справи (2 год.)

Структура і зміст курсу, організація навчального процесу, міждисциплінарні зв'язки курсу.

Базові поняття: «видавнича справа», «видавничий бізнес», «видавнича організація», «виготовлювач видавничої продукції», «видавнича продукція», «видавничий/книжковий ринок», «ресурси видавничого бізнесу», «філософія суб'єкта видавничого бізнесу».

Закон України «Про видавничу справу». Підприємницька, комерційна діяльність видавництва, видавничих, книгорозповсюджувальних організацій, інших причетних до видавничої справи суб'єктів діяльності як складова видавничого бізнесу.

Видавничі організації України та їх спеціалізація. Класифікація видавничих організацій. Обсяги продажу друкованої продукції та їх динаміка. Динаміка структури випуску друкованої продукції за видами.

Видавнича справа країн, які не можуть забезпечити її збереження без експорту друкованої продукції, основні напрями та структура експорту друкованої продукції цих країн. Принципи та зміст придбання ліцензій зарубіжних видавництв на видання творів.

Семінар 1. Державне нормативно-правове регулювання видавничої справи в Україні (2 год.)

Тема 2. Організаційно-виробнича структура видавництва (2 год.)

Складові частини видавництва і функції його працівників. Керівництво видавництвом.

Редакційна частина. Головний редактор. Редакційна рада. Секції редакційної ради. Редакція. Головний художник. Художня рада. Художня редакція. Відділ художнього оформлення. Коректорська. Бібліотека.

Виробнича частина. Заступник редактора по виробництву. Виробничий відділ видавництва. Технічна редакція. Редакція по виготовленню видавничого оригіналу. Відділ технічного оформлення.

Частина книгорозповсюдження. Відділ маркетингу або реалізації і реклами.

Допоміжні служби. Планово-економічний відділ. Бухгалтерія. Відділ кадрів. Адміністративно-господарський відділ.

Типові структури сучасних видавництв. Фактори, що обумовлюють структуру видавництва. Видавнича програма. Обсяг продажу. Рівень спеціалізації. Види видавничого оригіналу. Техніко-організаційний рівень видавничого процесу. Підрозділи загально-видавничого призначення.

Службові обов'язки працівників видавництв. Організаційно-виробнича структура видавництв та редакцій по випуску періодичних видань.

Тема 3. Редакційно-видавничий процес (2 год.)

Сутність і головні етапи редакційно-видавничого процесу: підготовчий, редакційний, виробничий, заключний.

Принципи організації маркетингової діяльності у видавничих організаціях. Формування авторського середовища. Складові редакційно-видавничого процесу: залучення авторів, складання та затвердження проекту, підписання договору з автором, прийом видавництвом твору автора, оцінка змісту авторського оригіналу, редагування, художньо-технічне оформлення видань, виробничі процеси. Схеми коректурообміну між видавництвом та друкарнею, їх характеристика.

Охорона авторських прав. Примірні (типові) видавничі договори. Видавничий договір на літературні твори. Видавничий договір на музичні твори. Видавничий договір на твори образотворчого мистецтва. Видавничий договір на видання творів за кошти автора, спонсора, замовника. Спільні видавничі проекти.

Семінар 2. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. Всесвітня конвенція про авторське право (2 год.)

Тема 4. Видавнича організація і поліграфічне підприємство (2 год.)

Основні етапи роботи видавця з поліграфічним підприємством. Договір між видавництвом і поліграфічним підприємством. Предмет договору. Основні елементи договору.

Порядок розрахунків між видавництвом та поліграфічним підприємством. Нормативно-технічна документація на поліграфічне виконання творів. Порядок погодження цін на поліграфічні роботи. Порядок погодження спорів між видавництвом і друкарнею.

Тема 5. Тематичне планування (2 год.)

Кількісні одиниці виміру друкованої продукції. Методика розрахунку кількісних одиниць. Значення кількісних одиниць в діяльності видавництва.

Видавничі портфелі. Види видавничих портфелів: договірний, редакційний, виробничий. Нормування запасів видавничих портфелів. План руху портфелів.

Тематичні плани видавництва. Види і структура тематичних планів. Перспективні (стратегічні) плани редакційної підготовки. Річний план випуску літератури. Анотований тематичний план випуску літератури, його особливості.

Тематичні плани підрозділів видавництва. Оперативно-календарне планування. Графіки знаходження творів у видавництві на стадії редакційної підготовки. Графіки знаходження творів на стадії видавництва – поліграфічне підприємство. Наскрізні графіки проходження видань. Правила побудови та погодження термінів проходження видань.

Економіка видавничої справи

Тема 6. Фінансово-економічне планування (2 год.)

Планування обсягу продажу продукції у видавництві. Планування прибутку видавництва, прибутковості видань. Планування підвищення техніко-організаційного рівня редакційно-видавничого процесу. Планування механізації загально-видавничих та управлінських робіт.

Бізнес-планування у видавництві. Зміст і структура бізнес-плану. Напрями розвитку видавництва. Аналіз стану та прогноз розвитку ринку. План руху коштів. Фінансовий план. Стратегія фінансування.

Семінар 3. Організація праці та заробітної плати у видавництвах (2 год.)

Тема 7. Реалізація продукції (2 год.)

Система маркетингової інформації в управлінні книжковим бізнесом. Роль маркетингової діяльності у формуванні успішного тематичного плану. Зв'язок між редакційними та маркетинговими планами.

Товарна політика видавництва. Ринкові ціни на друковану продукцію та накладі видань. Визначення відпускної видавничої ціни. Аналіз економіки видання. Аналіз точки критичного обсягу продажу, точка беззбитковості.

Семінар 4. Видавнича собівартість та її планування у видавництвах (2 год.)

Семінар 5. Ціноутворення на друковану продукцію (2 год.)

Тема 8. Видавництво і книгорозповсюдження (2 год.)

Поняття «розповсюджувач видавничої продукції», «споживач видавничої продукції», «стратегія розподілу/розповсюдження», «стратегія ціноутворення».

Договір між видавництвом і книготорговельним підприємством. Предмет договору. Відпускна ціна видавництва на видання. Договірний наклад. Переваги програм перевидань. Форми реалізації продукції та терміни оплати за відпущену продукцію.

Погодження питань та майнова відповідальність в умовах зменшення попиту та зниження цін.

Прикладні маркетингові дослідження у видавничому бізнесі та книгорозповсюдженні: дослідження видавничого/книжкового ринку; маркетинговий аналіз (вивчення покупців, вивчення цін на книжкові товари); маркетингові дослідження рекламної діяльності; SWOT-аналіз (вивчення конкурентів). Маркетингові дослідження книжкового ринку України.

Семінар 6. Товарообіг підприємств розповсюдження друкованої продукції та їх асортиментна політика (2 год.)

IV. Навчально-методична карта дисципліни

«Організація і економіка видавничої справи»

Разом: 108 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., самостійна робота – 40 год., модульний контроль – 4 год., семестровий контроль – 36 год.

Модуль	<i>Змістовий модуль 1</i>				
Назва модуля	Організація видавничої справи				
Кількість балів за модуль	97 б.				
Лекції	Відвідування – 5 б.				
Теми лекцій	<i>Тема 1.</i> Розвиток видавничої справи (1 б.)	<i>Тема 2.</i> Організаційно-виробнича структура видавництва (1 б.)	<i>Тема 3.</i> Редакційно-видавничий процес (1 б.)	<i>Тема 4.</i> Видавнича організація і поліграфічне підприємство (1 б.)	<i>Тема 5.</i> Тематичне планування (1 б.)
Теми семінарських занять (СЗ)	<i>Семінар 1.</i> Державне нормативно-правове регулювання видавничої справи в Україні – 1+10 б.		<i>Семінар 2.</i> Міжнародна Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. Всесвітня конвенція про авторське право – 1+10 б.		
Самостійна робота (СР)	5x9=45 б.				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 – 25 б.				
Модуль	<i>Змістовий модуль 2</i>				
Назва модуля	Економіка видавничої справи				
Кількість балів за модуль	97 б.				
Лекції	Відвідування – 3 б.				
Теми лекцій	<i>Тема 6.</i> Фінансово-економічне планування (1 б.)	<i>Тема 7.</i> Реалізація продукції (1 б.)		<i>Тема 8.</i> Видавництво і книгорозповсюдження (1 б.)	
Теми семінарських занять (СЗ)	<i>Семінар 3.</i> Організація праці та заробітної плати у видавництвах – 1+10 б.	<i>Семінар 4.</i> Видавнича собівартість та її планування у видавництвах – 1+10 б.	<i>Семінар 5.</i> Ціноутворення на друковану продукцію – 1+10 б.	<i>Семінар 6.</i> Товарообіг підприємств розповсюдження друкованої продукції та їх асортиментна політика – 1+10 б.	
Самостійна робота (СР)	5x5=25 б.				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 2 – 25 б.				
Підсумковий контроль	Екзамен – 40 б.				

V. Плани семінарських занять
Змістовий модуль 1

Організація видавничої справи

Семінар 1. Державне нормативно-правове регулювання видавничої справи в Україні (2 год.)

1. Закони України.
2. Постанови Верховної Ради України.
3. Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України.
4. Кодекси України.
5. Накази та рішення Держкомтелерадіо України.

Базова література: 1-12, 14, 15

Семінар 2. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. Всесвітня конвенція про авторське право (2 год.)

1. Які групи творів охороняються даною Конвенцією?
2. Які твори визначаються терміном «літературні і художні твори»?
3. Чи охороняються переклади літературних творів, збірники літературних і художніх творів, новини та інша прес-інформація?
4. Які критерії для надання охорони авторам і їх творам?
5. Що означає поняття «випущені в світ твори» у трактування Конвенції?
6. Розкрийте немайнові права автора.
7. Чи охороняються авторські права після смерті автора?
8. Який термін охорони авторських прав, визначений у Конвенції?
9. Чи може бути здійснений переклад твору без згоди автора?
10. Чи може бути відтворення літературних і художніх творів без згоди автора?
11. Чи допускається цитування творів без згоди автора?
12. Розкрийте виключні права автора на передачу літературних і художніх творів в ефір та їх публічне читання.
13. Які санкції застосовуються до контрафактних примірників творів?
14. Які твори є об'єктами авторського права за Всесвітньою конвенцією?
15. За якої умови випущені літературно-художні твори стають об'єктами авторського права у державах-учасниках Конвенції?
16. Який термін охорони літературно-художніх творів за Всесвітньою конвенцією?
17. Наведіть положення Конвенції про переклади літературно-художніх творів.
18. Подайте визначення поняття «випуск у світ» у трактуванні Конвенції.

Базова література: 13

Змістовий модуль 2

Економіка видавничої справи

Семінар 3. Організація праці та заробітної плати у видавництвах (2 год.)

1. Принципи нормування праці у видавництвах.

2. Категорії працівників, праця яких нормується у видавництві.
 3. Специфіка видавничих нормативів праці.
 4. Методика розрахунку чисельності видавничих працівників по категоріях.
 5. Форми і методи оплата праці у видавництвах та їх специфіка.
- Базова література: 18, 20, 24, 23*
Додаткова література: 26, 39, 46, 47, 49

Семінар 4. Видавнича собівартість та її планування у видавництвах (2 год.)

1. Склад і структура загально-видавничої собівартості. Прямі витрати. Непрямі витрати. Умовно-постійні (об'ємні) витрати. Умовно-змінні (тиражні) витрати.
2. Структура загально-видавничої собівартості.
3. Калькулювання собівартості.
4. Витрати на авторський гонорар.
5. Підрахунок обсягу твору в авторських та обліково-видавничих аркушах.
6. Форми і розміри гонорару. Порядок і терміни виплати авторського гонорару. Винагорода за художньо-графічні роботи.
7. Розрахунок витрат на обробку і оформлення оригіналів. Склад витрат. Методи розрахунку.
8. Розрахунок загально-видавничих та інших виробничих витрат. Склад витрат. Методи розрахунку.
9. Розрахунок витрат на поліграфічні роботи. Обсяг поліграфічних робіт по технологічних стадіях виготовлення видань. Ціни на поліграфічні роботи. Методи розрахунку витрат.
10. Розрахунок інших виробничих витрат.
11. Фактори, що впливають на загально-видавничу собівартість. Повна собівартість.

Базова література: 18, 20, 24, 23

Додаткова література: 26, 32, 36, 39, 44, 46, 47, 49

Семінар 5. Ціноутворення на друковану продукцію (2 год.)

1. Методи розрахунку цін.
2. Розрахунок цін на книжково-журнальну продукцію.
3. Розрахунок цін на газетну продукцію.
4. Розрахунок цін на аркушеву продукцію.

Базова література: 18, 20, 24, 23

Додаткова література: 26, 32, 36, 39, 44, 46, 47, 49

Семінар 6. Товарообіг підприємств розповсюдження друкованої продукції та їх асортиментна політика (2 год.)

1. Поняття товарообігу як економічної категорії, основні фактори, що визначають його обсяги та структуру.
2. Класифікація товарообігу за характером операцій купівлі-продажу, структурую асортименту та складом товарів, складом покупців, формами торгівлі, формами розрахунку.
3. Асортиментна політика підприємств розповсюдження друкованої продукції (ПРДП) та методичні підходи до її реалізації.
4. Аналіз товарообігу ПРДП за елементами:
 - 4.1. Аналіз динаміки загального обсягу товарообігу;
 - 4.2. Аналіз товарно-групової структури товарообігу;
 - 4.3. Аналіз ритмічності та сезонності реалізації друкованої продукції;
 - 4.4. Аналіз факторів, що впливають на зміни товарообігу;
 - 4.5. Аналіз запасу фінансової стійкості ПРДП.

Базова література: 18, 19, 20, 23, 24

Додаткова література: 29, 30, 31, 36, 39, 41, 43, 47

VI. Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль 1

Організація видавничої справи (20 год.)

1. Скласти договір між видавництвом і автором на видання конкретного твору – 4 год.
2. Скласти договір між видавництвом та поліграфічним підприємством – 4 год.
3. Виконати розрахункову роботу (видавництво за вибором студента) – 6 год.
 - 3.1. Розрахунок кількісних одиниць тематичного плану випуску літератури (річного).
 - 3.2. Розрахунок нормативних запасів видавничих портфелів по видавництву.
 - 3.3. Розробка плану руху портфелів у видавництві.
 - 3.4. Складання графіків проходження видань у видавництві.
 - 3.5. Складання наскрізних графіків проходження видань.
4. Здійснити аналіз програми розвитку видавничої справи та інформаційного простору однієї з областей України (за вибором студента) – 6 год.

Змістовий модуль 2

Економіка видавничої справи (20 год.)

1. Схарактеризувати формування витрат на виробництво і реалізацію продукції – 4 год.
2. Зробити розрахунок собівартості та ціни конкретного твору – 4 год.
3. Зробити розрахунок беззбиткового накладу видання – 4 год.
4. Зробити розрахунок лімітних витрат (по видах) та обрахунки щодо видання твору в ситуації зміни цін на твір – 4 год.

5. Оцінити вартість участі видавництва та книготорговельного підприємства (за вибором студента) у ярмарку на основі існуючої методики – 4 год.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1			
Організація видавничої справи			
1. Скласти договір між видавництвом і автором на видання конкретного твору – 4 год.	Семінарські заняття, модульний контроль, екзамен	5	I-VIII
2. Скласти договір між видавництвом та поліграфічним підприємством – 4 год.		5	
3. Виконати розрахункову роботу – 6 год.		5x5=25	
4. Здійснити аналіз програми розвитку видавничої справи та інформаційного простору однієї з областей України – 6 год.		5x2=10	
Змістовий модуль 2			
Економіка видавничої справи			
1. Схарактеризувати формування витрат на виробництво і реалізацію продукції – 4 год.	Семінарські заняття, модульний контроль, екзамен	5	IX-XII, XVII
2. Зробити розрахунок собівартості та ціни конкретного твору – 4 год.		5	
3. Зробити розрахунок беззбиткового тиражу видання – 4 год.		5	
4. Зробити розрахунок лімітних витрат (по видах) та обрахунки щодо видання твору в ситуації зміни цін на твір – 4 год.		5	
5. Оцінити вартість участі видавництва та книготорговельного підприємства у ярмарку на основі існуючої методики – 4 год.		5	
Разом: 40 год.		70 балів	

VII. Система поточного та підсумкового контролю

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Організація і економіка видавничої справи» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип покрокової звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок переведення рейтингових показників успішності подано у табл. 7.1, табл. 7.2.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Відвідування лекцій	1	8	8
2	Відвідування (семінарських) занять	1	6	6
3	Виконання завдання для самостійної роботи (домашнього завдання)	5	14	70
4	Робота на семінарському занятті	10	5	50
5	Модульна контрольна робота	25	2	50
Максимальна кількість балів – 184				

Розрахунок: $184:60=3,1$

Студент набрав: 170 балів

Оцінка: $170:3,1=55$ (бали за семестр), додається екзамен (max. 40 балів)

Методи контролю

Перевірка й оцінювання знань студентів здійснюється методами контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності (методи усного, письмового, практичного контролю та методи самоконтролю). Об'єктами контролю є систематичність, активність і результативність роботи студента впродовж семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни в межах аудиторних занять, а також виконання завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, він має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Оцінювання самостійної роботи й активності на семінарських заняттях здійснюється за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається;

3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;

4) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Модульний контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної

контрольної роботи. Тестові завдання та задачі для проміжного контролю знань студентів охоплюють теми, які вивчаються в межах окремих модулів. Формат тестових завдань передбачає завдання закритої форми із запропонованими відповідями; різного рівня складності (перший – потрібно вибрати один з варіантів відповідей, другий – потрібно вибрати правильний або найповніший варіант відповіді, третій (для задач) – потрібно виконати необхідні розрахунки, сформулювати висновки чи рекомендації).

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт (тестів, задач) до змістових модулів 1, 2 здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ вчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Підсумковий контроль знань передбачений у формі екзамену, проводиться з метою оцінювання результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни.

Таблиця 7.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов’язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з

		можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

A (90–100) – відмінно – студент виявляє особливі творчі здібності, демонструє глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах; уміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку та розвитку, чітко й лаконічно, логічно та послідовно відповідати на поставлені запитання; демонструє вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач; переконливо аргументує відповіді.

B (82–89) – дуже добре – студент демонструє міцні ґрунтовні знання навчального матеріалу; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці; вільно виконує практичні та творчі завдання, розв'язує задачі; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

C (75–81) – добре – студент має міцні знання навчального матеріалу; уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати їх на практиці; виправляти допущені помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи на підтвердження своїх думок.

D (69–74) – задовільно – студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень, але його знання мають загальний характер; має труднощі з наведенням прикладів при поясненні явищ і закономірностей; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість суттєвих.

E (60–68) – достатньо – студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні; його знання мають фрагментарний характер, має труднощі з наведенням прикладів при поясненні явищ і закономірностей; допускає суттєві помилки.

FX (35–59) – незадовільно з можливістю повторного складання – студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу; не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований; не вміє застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач; допускає значні помилки.

F (1–34) – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів; повністю не знає матеріал, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

VIII. Методи навчання

Основними організаційними формами навчального процесу з дисципліни «Організація і економіка видавничої справи» є лекції, семінарські заняття, самостійна робота студентів, заходи з контролю знань студентів.

Для активізації процесу навчання при викладенні змісту дисципліни використовуються різноманітні методи навчання, а саме: методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи організації й здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи навчання за джерелом знань (словесні, наочні, практичні).

Зокрема, студенти отримують необхідні з курсу відомості на *проблемних лекціях*, спрямованих на розвиток логічного мислення студентів. Під час таких форм роботи ознайомлення з темою відбувається шляхом акцентування лектором уваги на проблемних питаннях; увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках; розглядаються різні концептуальні підходи до проблеми.

Робота в малих групах дає змогу структурувати семінарські заняття за формою й змістом, створює можливості колективного вирішення проблем, забезпечує формування особистісних якостей і досвіду соціального спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками учасників з приводу проблемних питань; сприяють розвитку критичного мислення студентів, виробленню вміння аргументувати власну думку; вчать оцінювати пропозиції співрозмовників, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій – дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціаліста та передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків у процесі опанування навчального матеріалу.

Презентації використовують для демонстрації аудиторії результатів роботи малих груп, звітів про виконання самостійної роботи тощо.

Банк візуального супроводження сприяє активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності. Лекції та семінарські заняття забезпечуються відповідними мультимедійними презентаціями; забезпечується доступ студентів до комп'ютерної техніки та Інтернету.

ІХ. Методичне забезпечення курсу

- ✓ опорні конспекти лекцій; електронні варіанти підручників, навчальних посібників;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (теоретичні запитання до екзамену);
- ✓ тести;
- ✓ задачі.

Х. Теоретичні питання до екзамену

1. Предмет, мета і завдання навчальної дисципліни «Організація і економіка видавничої справи».
2. Підприємства книжкової торгівлі як посередник між виробником друкованої продукції та споживачем.
3. Проблеми взаємодії суб'єктів книжкового ринку в єдиному інформаційному просторі.
4. Державне нормативно-правове регулювання видавничої та книготорговельної галузі України.
5. Стандартизація книжкової галузі.
6. Система оподаткування видавничої галузі.
7. Нормативно-правові документи, що регулюють видавничу справу.
8. Кадрове забезпечення у системі видавничої діяльності.
9. Тенденції розвитку сучасної видавничої справи.
10. Поняття видавничої справи та видавничої діяльності.
11. Поняття редакційно-видавничого процесу та його основні етапи.
12. Мета видавничої справи.
13. Класифікація видавництв.
14. Структура видавництва.
15. Редакційно-видавничий процес та його основні етапи.
16. Взаємовідносини видавництва з автором.
17. Планування видавничої справи.
18. Прогнозування у системі діяльності видавництва.
19. Абсолютні одиниці вимірювання видавничої продукції.
20. Відносні одиниці вимірювання видавничої продукції.
21. Структура витрат на конкретне видання.
22. Принципи роботи сучасних видавництв.
23. Шляхи покращення собівартості видавничої продукції.
24. Основні класифікаційні ознаки сучасних видавництв.
25. Поняття бізнес-плану та його основні етапи.
26. Організаційна структура видавництва.
27. Поняття ціни та основних чинників що на неї впливають.
28. Основні вимоги щодо оптимальної структури сучасних видавництв.
29. Функції ціни.
30. Поняття спеціалізації і диверсифікації у видавництвах.
31. Методи обліку витрат у видавництвах.
32. Поняття видавничої продукції та критерії поділу її на види.
33. Методика формування відпускної ціни у видавництвах.
34. Порядок розповсюдження друкованої продукції.
35. Форми книжкової торгівлі.
36. Суб'єкти видавничо-книготорговельного ринку.
37. Особливості розповсюдження окремих видів друкованої продукції.
38. Перспективи розвитку видавничої справи в Україні.
39. Організація та економіка видавничої справи за кордоном.
40. Економічний аналіз видавничої організації.

XI. Рекомендована література **Нормативно-правові документи**

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс] : Закон України від 23.12.1993 р. зі змінами. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
4. Про видавничу справу [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.97 р. № 318/97-ВР. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/318/97-ВР>.
5. Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 06.03.2003 р. № 601-IV. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/601-15>.
6. Про обов'язковий примірник документів [Електронний ресурс] : Закон України від 09.04.99 р. № 595-XIV. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/595-14>.
7. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні» [Електронний ресурс] : Постанова ВРУ від 03.07.2014 р. № 1565-VII. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1565-18>.
8. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Проблеми розвитку українського книговидавництва, книгорозповсюдження та перспективи підтримки книгочитання в Україні» [Електронний ресурс] : Постанова ВРУ від 19.11.2013 р. № 695-VII. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/695-18>.
9. Положення про Міжвідомчу комісію з питань сприяння розвитку вітчизняного книговидання та книгорозповсюдження [Електронний ресурс] : Постанова КМУ від 07.08.2013 р. № 524. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/524-2013-п>.
10. Порядок формування державного замовлення на випуск видавничої продукції та її розповсюдження [Електронний ресурс] : Постанова КМУ від 12.11.2012 р. № 850 . – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/850-2012-п>.
11. Про зміну складу Міжвідомчої комісії з питань сприяння розвитку вітчизняного книговидання та книгорозповсюдження : розпорядж. КМУ від 26.11.2014 р. № 1172-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1172-2014-р>.
12. Наказ/Порядок реалізації бюджетної програми «Випуск книжкової продукції за програмою «Українська книга» [Електронний ресурс] : Наказ Держкомтелерадіо України 28.11.2012 р. № 313. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z2087-12#n16>.

13. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів [Текст]: Паризький акт від 24 липня 1971 р. – 20 с.
14. Законодавчі та нормативні документи у сфері видавничої та бібліотечної справи [Текст] : темат. добірка. – Київ : Кн. палата України, 2011. – 398 с.
15. Правові та нормативні документи з видавничої справи [Текст] : темат. добірка / уклад. Г. М. Плиса. – Київ : Кн. палата України, 2012. – 56 с.

Основна

16. Афонін О. В. Українська книга в контексті світового книговидання [Текст] / О. В. Афонін, М. І. Сенченко. – Київ : Кн. палата України, 2009. – 277 с.
17. Володарчик Я. Маркетинг у видавничій справі – фантазія чи дійсність? [Текст] / Яцек Влодарчик ; пер. з пол. О. Гірний. – Львів : Кальварія, 2002. – 143 с. : рис.
18. Глотова Г. І. Організація і економіка книговидання [Текст] : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Г. І. Глотова, О. О. Добровольський. – Київ : Ун-т «Україна», 2006. – 101 с.
19. Ковба Ж. М. Асортимент друкованої продукції [Текст] : навч.-метод. посіб. / Ж. М. Ковба, Т. В. Олянишен, О. В. Мельников. – Львів : Укр. акад. друкарства, 2009. – 100 с.
20. Кузнецов Б. А. Экономика и организация издательской деятельности : учеб. для вузов / Б. А. Кузнецов. – М. : АСТ ; Астрель, 2006. – 319 с.
21. Маркетинговий менеджмент видавничої продукції [Текст] : навч.-метод. посіб. / Г. І. Глотова, Ж. М. Ковба, Г. А. Махонько, В. В. Мартинів. – Львів : Укр. акад. друкарства, 2011. – 352 с.
22. Форсайт П. Маркетинг в книгоиздании [Текст] / П. Форсайт ; пер. с англ. Ю. В. Сурувикова. – М. : Унив. кн., 2008. – 221 с. – (Школа издательского бизнеса).
23. Экономика издательского дела [Текст] : конспект лекций : для студентов вузов / В. Б. Лукин, Н. А. Панова, Н. С. Зюков ; под общ. ред. В. Б. Лукина. – М. : МГУП, 2014. – 143, [1] с. : ил., табл.
24. Экономика предприятия : учеб. для вузов / под ред. В. Я. Горфинкеля, В. А. Швандара. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 718 с.

Додаткова

25. Базилюк В. Б. Організаційні зміни та спеціалізовані інститути розвитку інфраструктури видавничо-поліграфічного комплексу [Текст] / В. Б. Базилюк // Наук. вісн. МДУ : зб. наук. пр. – Мукачево, 2015. – Вип. 2. – С. 9–13.
26. Бем Г. Видавець майбутнього: маркетинг і менеджмент у видавництві [Текст] / Бем Г. [та ін.]. – Київ : Основи, 1994. – 284 с.
27. Бэйверсток Э. Книжный маркетинг [Текст] / Э. Бэйверсток ; пер. с англ. Дердиров Г. – СПб. : БХВ-Санкт-Петербург, 1999. – 336 с.
28. Видавці та книгорозповсюджувачі в Україні [Текст] : довідник / уклад. І. О. Погореловська ; Кн. палата України. – 5-те вид., змінене та допов. – Київ : Кн. палата України, 2006. – 348 с.

29. Грет Г. Дистрибуція як канал книгорозповсюдження [Текст] / Г. Грет // Вісн. Кн. палати. – 2009. – № 11. – С. 5–6.
30. Грет Г. Книгорозповсюдження в структурі книжкової справи України [Текст] / Г. Грет // Вісн. Львів. ун-ту. Серія книгозн. бібліот. та інф. технол. – 2012. – Вип. 7. – С. 105–116.
31. Грэм Г. Книжный бизнес [Текст] : практика книгоиздания и книжной торговли : пер. с англ. / Г. Грэм. – М. : РосКонсультант, 1999. – 288 с.
32. Должанський А. М. Організація обліку непрямих витрат на поліграфічних підприємствах [Текст] / А. М. Должанський // Вісн. Львів. комерц. акад. : зб. наук. пр. – Львів, 2006. – Вип. 22. – С. 419–424 : іл.
33. Друк України [Текст] : стат. зб. за ... рік. – Київ : Кн. палата України, 1999– .
34. Економічний словник-довідник [Текст] / ред. С. В. Мочерний. – Київ : Femina, 1995. – 368 с. – (Nota bene!).
35. Есенькин Б. С. Толковый словарь-справочник по книжному бизнесу [Текст] / Б. С. Есенькин, Ю. Ф. Майсурадзе. – М. : Библио-Глобус, 2006. – 230 с. – (Книжный бизнес – теория и практика).
36. Заставний Н. І. Податок на прибуток підприємств видавничо-поліграфічної галузі [Текст] / Н. І. Заставний // Наукові студії (культура, освіта – антропоцентричні парадигми і сучасний світ). Філософія. Філологія. Педагогіка. Економіка / Укр. гуманітар. ін-т. – Київ ; Буча, 2012. – Вип. 1, В. – С. 580–588 : іл., табл.
37. Издательская деятельность: учет и налоги [Текст] / авт.-сост. А. А. Трубников. – М. : АиН, 2002. – 64 с.
38. Книжный маркетинг: руководство к действию [Текст] : сб. ст. / пер. с англ. Ленского Б. – М. : ТЕРРА, 1996. – 432 с.
39. Маркус В. А. Организация й экономика издательского дела [Текст] / В. А. Маркус. – 4-е изд. – М. : Книга, 1983. – 351 с.
40. Низовий М. Українська статистика друку [Текст] : основні етапи становлення та розвитку / М. Низовий. – Київ : Кн. палата України, 2002. – 96 с.
41. Организация и технология книжной торговли [Текст] : учебник / И. С. Васина, А. А. Говоров. – М. : Книга, 1987. – 352 с.
42. Особенности информационно-сетевой экономики и их влияние на управление современным издательством [Текст] : монография / И. И. Исаченко [и др.]. – М. : МГУП, 2012. – 204, [1] с. : ил., табл. – (Экономика и менеджмент). – Библиогр.: с. 168–171.
43. Партико З. Характеристика типології покупців видавничої продукції [Текст] / З. Партико, Г. Шепелева // Вісн. Кн. палати. – 2014. – № 6. – С. 51–52.
44. Пикок Д. Издательское дело [Текст] : пер. с англ. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : ЭКОМ, 2000. – 424 с.
45. Погореловська І. Проект «Книги у виробництві» стартував [Текст] / І. Погореловська // Вісн. Кн. палати. – 2007. – № 8. – С. 8–10.

46. Прилепская Г. Д. Бизнес-план издательства [Текст] : учеб. пособие / Г. Д. Прилепская. – М. : МГУП, 2000. – 78 с.
47. Пунин Е.Й. Маркетинг, менеджмент й ценообразование на предприятиях в условиях рыночной экономики [Текст] / Е. Й. Пунин. – М. : Международ. отношения, 1993. – 109 с.
48. Сміт Д. К. Посібник книговидавця [Текст] : пер. з англ. / Д. К. Сміт. – Київ : Любіть Україну, 1999. – 192 с. – Бібліогр.: с. 189–190.
49. Справочник нормативних матеріалів для видавничих працівників [Текст] / сост. В. А. Маркус. – М. : Книга, 1987. – 480 с.
50. Современное книгоиздание [Текст] : сб. материалов по проекту «Повышение квалификации специалистов изд. дела стран Восточной Европы и Центральной Азии, 2009-2011 гг.» / науч. ред. пер. О. С. Ро ; пер. с нем. А. Н. Серегина, М. А. Рыклина. – М. : ШКИМБ, 2010. – 303 с. : ил., табл.
51. Теремко В. І. Основні засади видавничого бізнесу [Текст] : навч. посіб. / В. І. Теремко. – Київ : Академвидав, 2009. – 136 с. – (Серія «Альма-матер»).
52. Український тлумачний словник видавничо-поліграфічної справи [Текст] / уклад.: П. О. Киричок, О. М. Величко, С. Ф. Гавенко та ін. ; за аг. ред. П. О. Киричка. – Київ : НТУУ «КПІ», 2010. – 896 с.
53. Энциклопедия книжного дела [Текст] / Ю. Ф. Майсурадзе, А. Э. Мильчин, Э. П. Гаврилов [и др.] ; отв. ред. Ю. Ф. Майсурадзе. – М. : Юристъ, 1998. – 536 с. – (Книжное дело).
54. SWOT-аналіз – основа формування маркетингових стратегій [Текст] : навч. посіб. / за ред. Л. В. Балабанової. – 2-ге вид., зі змін. і допов. – Київ : Знання, 2005. – 301 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Урядовий портал: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Державний комітет телебачення і радіомовлення України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://comin.kmu.gov.ua>.
4. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – Режим доступу: <http://www.ukrbook.net>.
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : електронні інформаційні ресурси НБУВ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.
6. Книжковий Арсенал [Електронний ресурс] : міжнар. фестиваль 17–21 трав. 2017 р. – Режим доступу: <http://artarsenal.in.ua/uk/knizhkovij-arsenal/festival-2017>.

Методичні рекомендації

Основним методичним документом, що визначає мету, завдання, зміст і технологію навчання з кредитного модуля даної навчальної дисципліни, є робоча програма, яка розробляється щорічно. При її розробці слід враховувати сучасні зміни у міжнародному та українському законодавстві.

Оскільки предмету даної навчальної дисципліни притаманна значна динаміка та мінливість, варто здійснювати постійний моніторинг сучасних тенденцій у сфері видавничої справи та книгорозповсюдження, та відповідно до цього актуалізувати тематику лекційних і семінарських занять, завдань для самостійної роботи студентів, список рекомендованої літератури.

Значну увагу на семінарських заняттях варто приділяти аналізу практики діяльності підприємств видавничо-поліграфічної сфери та книгорозповсюдження. Рекомендується проводити практичні заняття із використанням БД «Законодавство України» з усіма поточними оновленнями та спеціалізованих інформаційних ресурсів мережі Інтернет.

Методичні рекомендації до підготовки семінарського заняття

Семінар як одна з форм навчальних аудиторних занять, спрямований на поглиблене вивчення програмного матеріалу та контроль рівня його засвоєння шляхом безпосередньої співпраці навчальної групи та викладача в процесі обговорення навчального матеріалу.

Систематична підготовка до семінару з дисципліни привчає до самостійної роботи з матеріалом, науковою, навчальною, навчально-методичною літературою, періодичними та довідковими виданнями, інформаційними ресурсами мережі Інтернет. Для виступу на семінарському занятті студенти готують усні відповіді на поставлені запитання. Під час занять створюються умови для перевірки та виявлення інтелектуального рівня студентів, формування вміння публічно виступати, логічно висловлюватись, колективно обговорювати гострі проблеми, обстоювати власну точку зору, полемізувати й аргументувати власну позицію.

Для ґрунтовного засвоєння джерел необхідно вдумливо конспектувати, вдаючись до різних форм запису: витягів, тез, цитат тощо. Доцільно підготувати власні спостереження та висновки, обґрунтувавши їх теоретичними положеннями та рекомендаціями.

Семінарські заняття не лише базуються на матеріалі, який міститься в лекційному курсі, але й підсумовують результати самостійної роботи з рекомендованою літературою.

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом

подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Головною метою самостійної роботи є закріплення, розширення та поглиблення набутих у процесі аудиторної роботи знань, умінь і навичок, а також самостійне вивчення та засвоєння нового матеріалу під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Питання, що виникають у студентів стосовно виконання запланованих завдань, вирішуються на консультаціях, які проводять згідно з графіками, затвердженими кафедрою.

Самостійна робота студентів передбачена до кожної теми курсу, зміст якої полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних і науково-практичних тем;
- самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння програмного матеріалу після відвідування лекцій;
- підготовка наукових повідомлень;
- виконання розрахункової роботи.

Для систематизації отриманих знань з дисципліни до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацювати матеріал попередньої лекції, рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал, на який лектор посилається при викладанні нового. Якщо з певних причин лекція пропущена, її необхідно законспектувати й опрацювати самостійно, незрозумілі питання з'ясувати на консультації.

Основні види самостійної роботи студентів з дисципліни: вивчення лекційного матеріалу, опрацювання рекомендованої літератури, самоконтроль рівня засвоєння програмного матеріалу, виконання розрахункової роботи.